

GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH PHỔ THÔNG TRONG BỐI CẢNH GIAO THOA VĂN HÓA MẠNH MẼ QUA MẠNG XÃ HỘI

Trần Nguyễn Hòa

Trường Đại học Hà Tĩnh

Email: hao.trannguyen@htu.edu.vn

Ngày nhận bài (received): 03/09/2025

Ngày nhận bài sửa (revised): 22/9/2025

Ngày nhận đăng (accepted): 01/10/2025

Tóm tắt

Sự phát triển nhanh chóng của các nền tảng mạng xã hội (MXH) như Facebook, TikTok, Youtube, Instagram... đã mang đến cơ hội tiếp cận và học hỏi đa dạng văn hóa, nhưng cũng đặt ra thách thức cho học sinh khi chịu ảnh hưởng từ nhiều lối sống, hành vi và giá trị văn hóa khác nhau. Thông qua nghiên cứu khảo sát các biểu hiện văn hóa ứng xử (VHUX) của học sinh, phân tích những tác động tích cực và tiêu cực từ mạng xã hội đối với hành vi của các em, bài báo chỉ ra vai trò của giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh phổ thông (HSPT) trong bối cảnh giao thoa văn hóa (GTVH) mạnh mẽ qua mạng xã hội tại Việt Nam, từ đó đề xuất các giải pháp giáo dục VHUX hiệu quả.

Từ khóa: Giáo dục, văn hóa ứng xử, học sinh phổ thông, giao thoa văn hóa, mạng xã hội.

Educating cultural etiquette for high school students

in the context of strong cultural interchange via social media

Abstract

The rapid development of social media platforms such as Facebook, TikTok, and Instagram has created opportunities for exposure to and learning from diverse cultures. However, it also poses challenges for students, as they are influenced by various lifestyles, behaviors, and cultural values. Through the study of high school students' expressions of cultural etiquette and the analysis of both the positive and negative impacts of social media on their behavior, this article highlights the role of cultural etiquette education for high school students within the context of intensive cultural interchange via social media in Vietnam. Finally, it proposes effective educational solutions to address these challenges.

Keywords: Education, cultural etiquette, high school students, cultural interchange, social media.

1. Đặt vấn đề

Trong kỷ nguyên số hiện nay, thông qua các nền tảng MXH như Facebook, TikTok, Youtube và Instagram, HSPT dễ dàng tiếp cận và chịu ảnh hưởng bởi các xu hướng, phong tục, lối sống và giá trị văn hóa đa dạng từ nhiều quốc gia khác nhau. GTVH bên cạnh mặt tích cực là giúp các em mở rộng tầm nhìn, mở rộng hiểu biết, thì nó cũng đặt ra những thách thức lớn về giữ gìn bản sắc cũng như rèn luyện và duy trì VHUX lành mạnh. Thực tế, nhiều HSPT có xu hướng bắt chước các hành vi thiếu kiểm soát trên MXH, thậm chí là ngôn từ không phù hợp, dẫn đến rủi ro xung đột văn hóa, hành vi lệch chuẩn.

Trước bối cảnh đó, việc giáo dục VHUX cho HSPT trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Giáo dục VHUX không chỉ giúp học sinh rèn luyện cách ứng xử văn minh, tôn trọng sự khác biệt, mà còn giúp các em phát triển kỹ năng phân tích và chọn lọc thông tin, hình thành bản sắc cá nhân. Thông qua việc sử dụng các phương pháp nghiên cứu như tổng hợp và phân tích các tài liệu khoa học, phỏng vấn sâu, tổng hợp và thảo luận, tác giả cung cấp cái nhìn toàn diện và rõ ràng về thực trạng VHUX của HSPT trong môi trường MXH, từ đó góp phần đề xuất các giải pháp giáo dục hiệu quả.

2. Nội dung

2.1. Khái quát về văn hóa ứng xử và giao thoa văn hóa qua mạng xã hội

2.1.1. Khái niệm văn hóa ứng xử

Theo Trần Ngọc Thêm, “Văn hóa là một hệ thống hữu cơ các giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo và tích lũy qua quá trình hoạt động thực tiễn, trong sự tương tác giữa con người với môi trường tự nhiên và xã hội” (Trần Ngọc Thêm, 1999).

Theo Hoàng Phê, “ứng xử là có thái độ, hành động, lời nói thích hợp trong việc xử sự” (Hoàng Phê, 2000).

Theo Nguyễn Thị Thùy Dung, “Văn hóa ứng xử là đặc trưng ứng xử của con người thể hiện qua thái độ, hành động, lời nói trong các mối quan hệ với tự nhiên, xã hội, bản thân; phù hợp với chuẩn mực đạo đức xã hội và thuần phong mỹ tục của dân tộc” (Nguyễn Thị Thùy Dung, 2020).

Từ việc tiếp cận thuật ngữ “văn hóa ứng xử” được đề cập trên, theo chúng tôi *văn hóa ứng xử là: cái đẹp, cái giá trị trong ứng xử, là ứng xử có văn hoá, bao gồm: hệ thống thái độ, khuôn mẫu, kỹ năng ứng xử của cá nhân và cộng đồng người trong mối quan hệ với môi trường*

thiên nhiên, xã hội và bản thân, dựa trên những chuẩn mực xã hội nhằm bảo tồn, phát triển cuộc sống của cá nhân và cộng đồng người hướng đến cái đúng, cái tốt, cái đẹp.

2.1.2. Giao thoa văn hóa qua mạng xã hội

2.1.2.1. Khái niệm giao thoa văn hóa và biểu hiện của giao thoa văn hóa trên mạng xã hội

Giao thoa văn hóa (cultural interchange), là hiện tượng các giá trị văn hóa, thói quen và hành vi của các nền văn hóa khác nhau tiếp xúc và ảnh hưởng lẫn nhau. “Giao thoa văn hoá không chỉ đơn thuần là sự trao đổi văn hóa, mà còn bao gồm quá trình thay đổi nhận thức và hành vi khi các nhóm văn hóa tiếp xúc và tương tác với nhau” (Nguyễn Văn Hồng, 2015). Các MXH không chỉ là phương tiện giải trí mà còn trở thành nền tảng diễn ra sự GTVH, nơi người dùng thế hệ trẻ tiếp nhận các giá trị văn hóa toàn cầu và thể hiện bản thân theo các xu thế.

2.1.2.2. Các hình thức giao thoa văn hóa trên mạng xã hội

Trên MXH, giao thoa văn hóa diễn ra dưới nhiều hình thức khác nhau, bao gồm:

Ảnh hưởng từ thần tượng: Thông qua việc theo dõi, học hỏi phong cách các nghệ sĩ, influencer hay những người nổi tiếng trên MXH mà HSPT xem là thần tượng, các em có thể bị ảnh hưởng đáng kể bởi các giá trị văn hóa và lối sống của họ.

Nhóm bạn bè và cộng đồng quốc tế. Những cộng đồng quốc tế trên MXH mang đến cho giới trẻ cơ hội học hỏi và nhận thức và hòa nhập vào môi trường đa dạng văn hóa, từ đó mở rộng tầm nhìn của HSPT về sự khác biệt văn hóa.

Văn hóa đại chúng: Các xu hướng văn hóa đại chúng (pop culture) như âm nhạc, phim ảnh, và meme lan truyền trên mạng xã hội có ảnh hưởng mạnh mẽ đến nhận thức và hành vi của học sinh, và thường trở thành chuẩn mực hành vi của giới trẻ.

2.1.2.3. Tác động hai chiều của giao thoa văn hóa qua mạng xã hội đối với học sinh
giao thoa văn hóa qua mạng xã hội mang lại cả lợi ích lẫn rủi ro cho học sinh phổ thông

Cơ hội mở rộng hiểu biết văn hóa: Qua việc tiếp cận và tương tác với các nội dung văn hóa đa dạng, học sinh có thể mở rộng tầm nhìn, học hỏi và phát triển nhận thức về các giá trị, phong tục, và lối sống khác nhau.

Nguy cơ mất đi bản sắc văn hóa cá nhân: GTVH qua MXH cũng có thể làm suy yếu bản sắc văn hóa cá nhân của HSPT. Khi chịu ảnh hưởng từ các nền văn hóa khác nhau, các

em có thể dễ dàng chấp nhận và bắt chước những giá trị, thói quen không phù hợp với văn hóa truyền thống của mình.

2.1.3. Sự tác động của các yếu tố văn hóa cơ bản trên môi trường MXH đến HSPT trong bối cảnh hiện nay

a) Ngôn ngữ và giao tiếp

Sự đa dạng ngôn ngữ trên MXH khiến HSPT thường xuyên tiếp xúc với từ ngữ lóng, ngôn ngữ vay mượn từ tiếng Anh, tiếng Hàn, tiếng Trung... Ví dụ, nhiều học sinh sử dụng các cụm từ như “idol”, “trend”, “crush”, “flex” hay biểu tượng cảm xúc (emoji) trong giao tiếp hằng ngày, kể cả trong môi trường học đường. Điều này không chỉ làm thay đổi cách thể hiện bản thân mà còn ảnh hưởng đến chuẩn mực ngôn ngữ và văn hóa giao tiếp của học sinh.

b) Hệ giá trị cá nhân và xã hội

Học sinh ngày nay tiếp nhận và định hình hệ giá trị từ nhiều nguồn khác nhau. Sự đề cao cái tôi cá nhân, tư duy “sống ảo”, “sống nhanh”, thích nổi bật... đang dần thay thế cho những giá trị truyền thống như khiêm tốn, nhẫn nại và đoàn kết. Các chuẩn mực đạo đức bị thử thách khi học sinh tiếp cận những hình mẫu thành công không cần học hành, hoặc đạt được danh tiếng nhờ vào nội dung gây sốc trên mạng.

c) Lối sống và hành vi ứng xử

Phong cách ăn mặc, gu thẩm mỹ, hành vi ứng xử của học sinh ngày càng bị chi phối bởi các trào lưu và người nổi tiếng trên mạng xã hội. Tuy nhiên, sự sao chép thiếu chọn lọc đôi khi dẫn đến lệch chuẩn trong ứng xử như nói tục, bắt nạt qua mạng, hay vi phạm quyền riêng tư của người khác.

d) Nhận thức về bản sắc văn hóa dân tộc

Một bộ phận HSPT có xu hướng “quốc tế hóa” quá mức trong cách nhìn nhận, dẫn đến việc xem nhẹ các giá trị văn hóa dân tộc như trang phục truyền thống, ngôn ngữ mẹ đẻ, lễ nghi và phong tục tập quán.

e) Môi trường học đường và gia đình

Nhà trường và gia đình vẫn là hai môi trường văn hóa then chốt định hình nhân cách học sinh. Tuy nhiên, vai trò định hướng văn hóa của giáo viên và cha mẹ đôi khi bị suy giảm khi học sinh dành nhiều thời gian trên MXH và tiếp thu thông tin từ bạn bè hoặc thần tượng hơn là từ người lớn.

2.2. Thực trạng văn hóa ứng xử của học sinh phổ thông dưới ảnh hưởng của mạng xã hội

2.2.1. Mức độ sử dụng mạng xã hội của học sinh phổ thông

Theo thống kê từ Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam năm 2022, khoảng 85% học sinh phổ thông tại các khu vực thành thị sử dụng mạng xã hội hàng ngày, với các nền tảng phổ biến nhất bao gồm Facebook, TikTok và Instagram.

Về thời gian sử dụng mạng xã hội của học sinh phổ thông: Những nghiên cứu gần đây cho thấy: HSPT dành trung bình 3-4 giờ mỗi ngày trên MXH; “xem MXH là nguồn chính để cập nhật các xu hướng văn hóa và lối sống mới” (Nguyễn Thị Lan Anh, 2020).

Về loại mạng xã hội được học sinh phổ thông sử dụng phổ biến: Theo Trần Minh Quân (2021), trong bài viết đăng ở Tạp chí Nghiên cứu Văn hóa và Giáo dục, (tr. 45): Facebook và TikTok là hai nền tảng mà HSPT ưa chuộng nhất bởi tính giải trí và khả năng cập nhật nhanh chóng các xu hướng mới.

Về nội dung trên mạng xã hội mà học sinh phổ thông quan tâm: HSPT thường xuyên tương tác với các nội dung như thời trang, giải trí, đời sống của người nổi tiếng, và trào lưu văn hóa quốc tế. Điều này đã ảnh hưởng nhất định đến phong cách sống và cách hành xử của học sinh.

2.2.2. Các biểu hiện tích cực và tiêu cực trong văn hóa ứng xử của học sinh trên mạng xã hội

*** Về biểu hiện tích cực**

Một là, khả năng giao tiếp mở rộng: Việc thường xuyên giao tiếp với bạn bè trên MXH giúp HSPT trở nên linh hoạt hơn trong cách giao tiếp và có cơ hội tiếp xúc với các nền văn hóa khác nhau.

Hai là, tăng cường sự tự tin: “Học sinh cảm thấy tự tin hơn trong giao tiếp vì môi trường MXH, tạo ra không gian nơi họ có thể thể hiện bản thân mà không phải đối mặt với áp lực xã hội trực tiếp” (Nguyễn Thị Mai, 2020).

Ba là, tiếp thu văn hóa mới: Theo Phạm Quốc Cường (2019): *sự giao thoa văn hóa trên mạng xã hội giúp học sinh tiếp cận với đa dạng văn hóa, từ đó mở rộng tầm nhìn và hiểu biết về sự khác biệt văn hóa*

*** Về biểu hiện tiêu cực**

Thứ nhất, ngôn ngữ và hành vi thiếu kiểm soát: “Nhiều học sinh đã sử dụng ngôn ngữ thiếu kiểm soát và dễ dàng bị lôi kéo vào những cuộc tranh cãi trực tuyến” (Hoàng Văn Thắng, 2020).

Thứ hai, bắt chước các hành vi không phù hợp: Nghiên cứu của Vũ Thị Hồng Nhung (2021) trong Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục và Phát triển Thanh thiếu niên, (tr. 56), cho thấy rằng: *học sinh có xu hướng bắt chước các hành vi không phù hợp từ người nổi tiếng trên mạng xã hội, dẫn đến hành vi ứng xử không đúng mực trong giao tiếp.*

Thứ ba, thiếu sự tôn trọng và lòng khoan dung văn hóa: Trong Tạp chí Xã hội học Giáo dục (2020, tr. 112), bài nghiên cứu của Phan Thanh Tùng chỉ ra rằng: *sự khác biệt văn hóa dễ dàng gây ra những hành vi thiếu tôn trọng và thiếu khoan dung giữa các nhóm học sinh trên mạng xã hội.*

Các yếu tố góp phần vào những biểu hiện tiêu cực này bao gồm:

- Thiếu nhận thức:

- Ảnh hưởng từ người nổi tiếng và áp lực đồng trang lứa:

2.2.3. Nhận thức của học sinh và giáo viên về giao thoa văn hóa và văn hóa ứng xử trên mạng xã hội

* *Về nhận thức của học sinh:* Theo kết quả khảo sát của Phạm Văn Minh (2022) trong Tạp chí Văn hóa và Giáo dục, (tr. 88), *học sinh nhận thức rõ vai trò của việc hành xử đúng mực trên mạng xã hội, nhưng vẫn dễ dàng bị ảnh hưởng bởi các xu hướng tiêu cực.*

* *Về quan điểm của giáo viên:* “Đa phần giáo viên cho rằng mạng xã hội có ảnh hưởng lớn đến hành vi của học sinh, tạo ra cả cơ hội và thách thức trong giáo dục văn hóa ứng xử” (Trần Thị Nhung, 2020).

2.3. Giải pháp giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh phổ thông trong bối cảnh giao thoa văn hóa mạnh mẽ qua mạng xã hội

2.3.1. Giải pháp từ phía các cơ quan quản lý Nhà nước về giáo dục, văn hóa

2.3.1.1. Xây dựng chương trình giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh

Bộ Giáo dục và Đào tạo kết hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cùng các nhà giáo dục, nhà văn hóa cần tiến hành xây dựng một chương trình giáo dục văn hóa ứng xử hiệu quả cho học sinh, nhất là học sinh phổ thông, bao gồm các nội dung giáo dục và phương pháp giáo dục như sau:

* Về nội dung giáo dục văn hóa ứng xử:

Thứ nhất, kiến thức về văn hóa đa dạng: Học sinh cần được giới thiệu về các nền văn hóa khác nhau, từ đó nâng cao nhận thức về sự đa dạng văn hóa và tôn trọng khác biệt. Điều này “giúp học sinh tránh các xung đột văn hóa và biết cách điều chỉnh hành vi trong những tình huống giao thoa văn hóa” (Nguyễn Văn Thanh, 2021).

Thứ hai, quy tắc ứng xử trên mạng xã hội: Cung cấp cho học sinh các quy tắc cơ bản khi tham gia mạng xã hội, bao gồm việc sử dụng ngôn từ phù hợp, tránh những hành vi phản cảm và cách xử lý tình huống khi gặp phải các bình luận hoặc nội dung tiêu cực.

Thứ ba, nhận thức về tôn trọng sự khác biệt: Học sinh cần hiểu được rằng mỗi cá nhân, dù đến từ nền văn hóa nào, đều xứng đáng nhận được sự tôn trọng. Đây là một kỹ năng sống quan trọng.

* Về phương pháp giáo dục:

Thứ nhất, giáo dục thực hành: Cần tổ chức các buổi thảo luận, nơi học sinh có thể trực tiếp thảo luận về các tình huống thực tế và đưa ra cách ứng xử phù hợp.

Thứ hai, bài học tình huống: Các bài học tình huống được mô phỏng từ thực tế sẽ giúp học sinh nhận thức rõ hơn về tầm quan trọng của văn hóa ứng xử, các tình huống và chuẩn bị sẵn cách ứng xử.

Thứ ba, hoạt động tương tác: Khuyến khích học sinh tham gia các hoạt động ngoại khóa, nơi các em có cơ hội giao lưu với bạn bè và cộng đồng, từ đó tăng cường kỹ năng giao tiếp và khả năng thích ứng với các nền văn hóa khác nhau.

2.3.1.2. Khai thác các tính năng tích cực của mạng xã hội để thúc đẩy văn hóa ứng xử lành mạnh

Các cơ quan quản lý về văn hóa, giáo dục như Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Giáo dục và Đào tạo kết hợp triển khai theo những cách thức sau:

Một là, tổ chức các chiến dịch giáo dục: Sử dụng mạng xã hội để triển khai các chiến dịch giáo dục về văn hóa ứng xử, tôn trọng sự khác biệt và phòng chống bạo lực trên mạng.

Hai là, hợp tác với các nền tảng mạng xã hội: Bộ Giáo dục và Đào tạo có thể hợp tác với các nền tảng mạng xã hội để xây dựng các công cụ quản lý và hướng dẫn an toàn cho học sinh phổ thông.

2.3.1.3. Quản lý nội dung và khuyến khích các giá trị văn hóa tích cực nhằm xây dựng môi trường mạng xã hội lành mạnh

Một là, tăng cường kiểm soát nội dung: Các cơ quan quản lý về thông tin truyền thông, văn hóa, giáo dục cần có các quy định đòi hỏi các nền tảng MXH phải ngăn chặn các thông tin xấu độc và các hành vi tiêu cực, từ đó sẽ tạo ra một không gian an toàn, trong sạch cho học sinh.

Hai là, khuyến khích học sinh lan tỏa các giá trị văn hóa tích cực: Học sinh cần được khuyến khích tham gia vào các hoạt động trực tuyến nhằm lan tỏa các giá trị văn hóa tích cực, tôn trọng sự đa dạng văn hóa, và hành xử văn minh.

2.3.2. Giải pháp từ phía nhà trường, gia đình và xã hội

2.3.2.1. Phát huy vai trò của các trường phổ thông trong việc thực hiện công tác giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh

Một là, nhà trường cần tăng cường giáo dục, nâng cao nhận thức cho học sinh về VHUX, giao tiếp, về chuẩn mực văn Việt Nam, về giao thoa văn hóa và tác động của MXH đối với lối ứng xử của học sinh.

Nhà trường cần lồng ghép các nội dung trên vào các tiết dạy các môn học phù hợp của giáo viên, các buổi mít tinh, sinh hoạt truyền thông, hội thi, hội diễn, sinh hoạt chuyên đề; triển khai các cuộc vận động xây dựng VHUX trong học sinh với các tiêu chí, định hướng cụ thể.

Hai là, nhà trường cần tăng cường giáo dục nhằm hình thành ở học sinh tình cảm, hành vi, thói quen ứng xử phù hợp với các chuẩn mực đạo đức xã hội.

Đó là khơi dậy ở HSPT những rung động, xúc cảm với những hành vi tốt, cách ứng xử phù hợp, qua đó rèn kỹ năng ứng xử có văn hóa, đồng thời biết lên án những hành vi xấu, hành vi đi ngược chuẩn mực đạo đức, thuần phong mỹ tục của dân tộc.

2.3.2.2. Phát huy vai trò của gia đình trong việc giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh

Một là, gia đình cần hướng dẫn và giám sát việc sử dụng mạng xã hội: Cha mẹ cần giúp con cái nhận thức được các giá trị tích cực khi sử dụng MXH như việc giao tiếp lành mạnh, tôn trọng sự đa dạng, và phát triển kỹ năng xử lý tình huống một cách văn minh.

Hai là, gia đình cần giáo dục về ý thức trách nhiệm và lòng tự trọng cho con cái: Gia đình có thể giúp học sinh hình thành ý thức về trách nhiệm cá nhân khi tham gia MXH, từ

việc chịu trách nhiệm về các nội dung mình chia sẻ đến việc tôn trọng sự khác biệt trong cộng đồng mạng.

2.3.2.3. Phát huy vai trò của cộng đồng xã hội trong giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh

Một là, cộng đồng xã hội cần tạo môi trường thực hành VHUX qua các hoạt động ngoại khóa: Các hoạt động ngoại khóa và sự kiện cộng đồng giúp học sinh phát triển các kỹ năng tương tác xã hội, từ đó nâng cao ý thức về vai trò của mình trong cộng đồng.

Hai là, cộng đồng xã hội cần khuyến khích học sinh tham gia vào các chiến dịch nâng cao VHUX: Cộng đồng có thể khởi xướng hoặc hỗ trợ các chiến dịch nâng cao nhận thức về VHUX nói riêng, về giá trị của việc bảo vệ và phát triển văn hoá nói chung trên MXH.

3. Kết luận

Kết quả nghiên cứu về thực trạng sử dụng mạng xã hội của HSPT hiện nay cho thấy đối tượng người dùng này đã thể hiện những biểu hiện tích cực, như khả năng giao tiếp mở rộng và tự tin hơn trong các mối quan hệ xã hội. Tuy nhiên, cũng có không ít biểu hiện tiêu cực từ tác động này như các hành vi và ngôn ngữ thiếu kiểm soát, cùng nguy cơ mất đi bản sắc văn hóa cá nhân. Điều này càng khẳng định vai trò không thể thiếu của giáo dục VHUX đối với HSPT.

Bài báo đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc giáo dục VHUX cho HSPT và đã đề xuất một số giải pháp thiết thực nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục VHUX cho đối tượng này trong bối cảnh GTVH mạnh mẽ qua MXH.

Những kết quả và giải pháp đề xuất trong bài báo này sẽ góp phần nâng cao ý thức văn hóa của HSPT và xây dựng một thế hệ thanh niên có khả năng tiếp nhận và chọn lọc các giá trị văn hóa đa dạng mà vẫn giữ được bản sắc văn hóa cá nhân. Thông qua việc đẩy mạnh giáo dục VHUX trong trường học và cộng đồng, chúng ta có thể tạo dựng một môi trường mạng xã hội lành mạnh và an toàn, nơi HSPT có thể phát triển toàn diện trong bối cảnh hội nhập văn hóa toàn cầu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Lê Thị Lan Anh (2020). *Giáo dục văn hóa cộng đồng*. NXB Đại học Huế, tr. 53.
- Nguyễn Thị Lan Anh (2020). *Tác động của mạng xã hội đối với đời sống học sinh phổ thông*. NXB Đại học Sư phạm, Hà nội, tr.123-124.
- Nguyễn Thị Thùy Dung (2020). Hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử ở trường phổ thông. *Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam*, số 27, tr. 18-23.
- Lê Thị Hạnh (2022). *Tôn trọng sự khác biệt trong bối cảnh toàn cầu hóa*. NXB Đại học Sư phạm, tr. 109.
- Nguyễn Văn Hồng (2015). *Giao thoa văn hóa trong bối cảnh toàn cầu hóa*. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- Nguyễn Thị Lan (2018). Sự ảnh hưởng của văn hóa thần tượng trên mạng xã hội đối với giới trẻ. *Tạp chí Xã hội học*.
- Nguyễn Thị Mai (2020). *Văn hóa số và thanh thiếu niên*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội, tr. 134.
- Trần Thị Mai (2021). Gia đình và trách nhiệm trong giáo dục văn hóa ứng xử. *Tạp chí Văn hóa và Phát triển*, tr. 80.
- Nguyễn Văn Nam (2021). *Cơ hội và thách thức của giao thoa văn hóa đối với học sinh trong bối cảnh toàn cầu hóa*. Tạp chí Văn hóa và Phát triển.
- Trần Thị Nhung (2020). *Ảnh hưởng của mạng xã hội đến văn hóa ứng xử của học sinh phổ thông*. Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, tr.41.
- Hoàng Phê (chủ biên, 2000). *Từ điển Tiếng Việt*. NXB Khoa học xã hội, Hà Nội.
- Phan Thị Hồng Phúc (2020). *Mất bản sắc văn hóa cá nhân qua ảnh hưởng của mạng xã hội*. Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục.
- Nguyễn Văn Thanh (2021). *Giáo dục văn hóa ứng xử cho thanh thiếu niên*. Tạp chí Giáo dục Việt Nam, tr. 42.
- Hoàng Văn Thắng (2020). *Ảnh hưởng của ngôn ngữ mạng đến hành vi học sinh*. NXB Đại học Quốc gia TP.HCM, tr. 88.
- Trần Ngọc Thêm. (1999). *Cơ sở văn hoá Việt Nam*. NXB Giáo dục, Hà Nội, tr.7.